

Pernille Thielke *Lektor*
Ordrup Gymnasium
pernille.thielke@ordrup-gym.dk

Christina Stefansen *Adjunkt*
Ordrup Gymnasium
christina.stefansen@ordrup-gym.dk

Maren Aarup Schjørring *Adjunkt*
Ordrup Gymnasium
maren.aarup@ordrup-gym.dk

Teamundervisning i Almen Sprogforståelse

På Ordrup Gymnasium er faget Almen Sprogforståelse blevet varetaget af et team på tre lærere pr. klasse. Denne artikel beskriver baggrunden for denne organisering, selve forløbet og de efterfølgende overvejelser.

Baggrunden for Almen Sprogforståelse på Ordrup Gymnasium

Ordrup Gymnasium har længe haft en tradition for at vægte den sproglige bevidstgørelse tidligt i gymnasieforløbet, bl.a. med et tværfagligt grammatikkursus for eleverne i 1.g, som giver dem et fælles fundament i det videre arbejde med sprog. I efteråret 2004 gennemførte vi et forsøg med og udvikling af Almen Sprogforståelse med økonomisk støtte fra Undervisningsministeriet. Det blev til et forløb på 45 lektioner i en sproglig og matematisk 1.g-klasse. Vi var tre lærere tilknyttet hver klasse, hvoraf den ene var skolens latinlærer.

Selve forløbet i Almen Sprogforståelse

Vi havde en positiv oplevelse med ovenstående forløb, så derfor valgte vi, at undervisningen i Almen Sprogforståelse i grundforløbet 05/06 også skulle varetages af teams på tre personer, som hver især skulle undervise i to klasser. Denne form har vi internt kaldt et "roadshow", fordi disse lærere underviste i det samme stof i flere klasser. Hvert team indeholdt latinlæreren og to 'menige' sprog- og/eller dansklærere

– i øvrigt ofte en ældre og en yngre lærer – som varetog hhv. grammatikdelen og pragmatikken/sproghistorien.

For de fleste team gjaldt det, at man delte stoffet mellem sig ud fra, hvad den enkelte lærer vidste mest om. F.eks. underviste de lærere, der tidligere havde deltaget i den tværsporglige grammatikundervisning, i grammatik. Pragmatikken og sproghistorien var for nogle lærere nyt stof, men gennem et samarbejde både på tværs af og inden for teamet om indsamling af materiale blev alle lærere rustet til at varetage undervisningen. En pointe var og er til stadighed, at vi med denne konstruktion, hvor man bliver føl hos en mere erfaren sprogunderviser, kan efteruddanne os selv og videndele i praksis. Derudover har vi et forum, hvor vi kan reflektere over undervisningen og på den måde videreudvikle os i det professionelle team. Vi har dog ikke iværksat en mere systematisk evaluering og videreudvikling af os selv.

Forløbet blev introduceret med en præsentation af formålet med faget, smagsprøver på de enkelte discipliner og en indledende screening af elevernes viden om grammatik. I resten af forløbet var de enkelte discipliner spredt ud over semestret i 'klumper'. Vi har nemlig på skolen erfaring for, at eleverne har svært ved at kapere at blive undervist i f.eks. al grammatikken på én gang. Derfor var grammatikforløbet delt op i tre dele, idet eleverne i starten blev undervist i sætninger og sætningsled, i midten i sætningsled og ordklasser, og i slutningen af forløbet lavede de helsætningsanalyse. På den måde kunne hver enkelt del af grammatikken 'sive ind', inden den næste blev introduceret. Og samtidig ville der være tid til at træne de enkelte dele af grammatikken – f.eks. vha. computerøvelser – i dansk og sprogfagene. Latindelen kørte sideløbende med resten, men startede først efter første grammatikblok, så eleverne havde et ståsted i det danske, inden de skulle møde latinen. Mellem grammatikblokkene fik eleverne undervisning i bl.a. høflighedsteori, sociolingvistik, tale/skrift, oversættelsesteori, læringsstrategier og sproghistorie. Sproghistorien blev lagt til sidst i semestret, så den kunne fungere som en slags opsamling. Det er endvidere en fordel, at eleverne kender en del til f.eks. latin og grammatik, inden sproghistorien introduceres.

Evaluering og justering af Almen Sprogforståelse

Efter endt grundforløb med "roadshow" i Almen Sprogforståelse blev der tid til eftertanke og evaluering for både lærere og elever, hvor sidstnævnte tilkendegav deres mening elektronisk i et anonymt spørgeskema, der blev udsendt til alle elever.

Eleverne var overvejende positivt indstillede over for faget og det tilrettelagte forløb, og de følte især, at grammatikdelen havde givet dem et godt udbytte. Dog savnede eleverne, at der mere eksplicit blev fulgt op på Almen Sprogforståelse i dansk og sprogfagene, og at de dermed ville blive tilskyndet til at se relevansen af Almen Sprogforståelse i grundforløbet. Inden selve forløbet havde vi som nævnt lavet en plan, hvor vi tog højde for, hvad der skulle følges op på i hhv. dansk og sprogfagene.

F.eks. havde vi anbefalet, at man i dansk afholdt et kommateringskursus i de uger, hvor vi i Almen Sprogforståelse beskæftigede os med sætningsanalyse. Ud over den tidsmæssige kobling skabte vi endvidere en anden qua materialet. Den fælles grundbogs øvelsessætninger blev brugt både i AP og dansk.

Det er dog blevet klart, at samarbejdet og aftalerne med dansk og sprogfagene skal være tydeligere og mere forpligtende, hvorved eleverne forhåbentlig vil opleve, at Almen Sprogforståelse indebærer en tilegnelse af transfaglige kompetencer. Vi mener, at man kan tydeliggøre det transfaglige aspekt ved i endnu højere grad at opfordre dansk- og sproglærerne til at inddrage det stof, vi gennemgår i AP, i deres særfaglige timer. Vi planlægger i forlængelse heraf at lave et idékatalog med konkrete øvelser til, hvordan de kan inddrage AP for på den måde at gøre det lettere at gå til. Eksempelvis kan man i forbindelse med gennemgangen af sproghandlinger i AP gennemgå en novelle, der indeholder direkte tale, eller et uddrag fra et drama i f.eks. dansk. En del af novelle- eller dramaanalysen skal så indeholde det sproglige aspekt.

Eleverne var generelt positive over for vores tilrettelæggelse af AP som "roadshow", idet de i klasser, hvor der mellem lærerne var en klar opdeling mellem hhv. latin, basisgrammatik og pragmatik, fik fornemmelsen af, at lærerne var specialiserede på hvert deres område. Dette talte vi efterfølgende om i lærergruppen, og vi vil til næste år bestræbe os meget på, at netop strukturen bliver tydeligere for eleverne – og at der bliver mulighed for at agere "specialiserede lærere" i alle klasser.

Hvorfor Almen Sprogforståelse?

Vi mener, at der fremadrettet er den pointe med Almen Sprogforståelse, at man opgraderer det generelle sproglige arbejde i gymnasieskolen, men endnu vigtigere: forbereder eleverne til en eventuel videregående uddannelse. Med Almen Sprogforståelse får man endelig timerne til, om ikke at give eleverne den fulde forståelse af feltet, så i hvert fald at skabe platformen. Men læreplanen fra Undervisningsministeriet kalder på en prioritering af stoffet, fordi den er for ambitiøs. Den vil med andre ord for meget, og forsøger man at gøre det hele, sætter dette nye fag sig mellem mange stole.

På trods af det for lave timetal, som faget har pt., mener vi grundlæggende, at Almen Sprogforståelse er en god opfindelse. Man får god mulighed for at introducere eleverne til vigtige og interessante sproglige felter. Vi forestiller os også, at vi vækker en sproglig bevidsthed hos dem, der bringer dem videre i forhold til gymnasieskolens dannelsesmæssige formål. De bliver opmærksomme på, hvad sprog betyder for andre, og de finder ud af, hvor deres eget sprog kan bringe dem hen.